

רבים המנסים ידם בתרגום שירה, כך עולה ממה שמגיע אלינו לפרסום; בשפות שונות. ברמות שונות. זה תמיד מרתק. לא תמיד נמצאת לכך ההודמנות. בכל זאת, אנחנו מעדיפים להקצות את המקום הלא רב ליצירה מקומית, הנכתבת על פי רוב בעברית.

הפעם חשנו שנוצרה הזדמנות להביא מעט מהמצוי על שולחנו, ומכאן הלקט שלפניכם. מעורר עניין מיוחד הוא תרגומה של שירלי נתן-יולזרי לטקסט אוגריתי שנמצא על לוחות עתיקים, המספר את עלילת אקתה, בנו של דנאל, גיבור כנעני קדמון הנזכר בספר יחזקאל לצדם של נוח ואיוב.

דגש ניכר יש בת"ס אליוט, שמכלול תרגומיו ראה אור בימים אלה בתרגומו של אורי ברנשטיין, ועל כך כותב עמוס לויתן בהרחבה במדורו. גל אורן מביא השוואת תרגומים מן הפתיח ל'ארבעה קוורטטים' הנודע של אליוט.

במסתו "התפקיד החברתי של השירה" (1943), בתוך על השירה, מאנגלית: יורם ברונובסקי, זמורה-ביתן-מודן (1975) קבע אליוט כי "כולנו חשים שאנו מאבדים פחות בקריאת רומן בתרגום מאשר בקריאת שיר מתורגם". אנו מקווים שלצד המעט שאנו מאבדים בקריאת שיר מתורגם, אנו זוכים בהרבה יותר.

*

את הגליון חותמים שלושה שירים שנכתבו בעקבות השרפה בכרמל, אירוע שהדי עשנו עולים שוב בימים אלה, במלאת חודש ימים לטרגדיה. ובין לבין, שירה, סיפורת, ביקורת ספרים והמדורים הקבועים. נוספים אליהם מדורו של רפי וייכרט, "מאות", מאה מילים מדי גליון, ומדורו של ששון סומך, "עובר כל גבול", על יחסי העברית והערבית, המחודש ימיו אצלנו.

קריאה מהנה ושנת 2011 פורייה.

עמית ישראלי-גלעד, מיכאל בסר

מה הסיכוי

כל הקיץ אני בדירה אוכלת טונה מקפסה.
- אנחנו כאן בשכילך ומבטיחים לך איכות -
מבטיחה הקפסה.
- פתיחה קלה - מרגיעה הקפסה.
- זהירות שולים חדים - מתרה הקפסה
מאחר מדי, אגלי דם מתעגלים
מתעבים נפלטים מבעד שפתי חתך חד.

כל הקיץ אותו ריטואל,
אני בחפשה מהוראה,
הכסף שעמלתי עליו כל השנה
נבלע בחור שחור ואני בחבה,
הדירה הקטנה יוקרת ממלכת
אין דרך יציאה שפויה מהקפסה.

- ירידותי לדולפינים - מאירה פנים הקפסה.
לילה, מים אדירים, חלקלק חותך מחליק
דולפין עולה יורד בדממה נשימה
וצלילה, נשימה וצלילה.
פורשת זרועות רפאים רשת מות מרחפת
דוחפת נגררת לקראתו באפלה.
מה הסכוי של גוף פעוט נושם פועם
אל מול רשת ללא סוף וללא התחלה...

כל הקיץ אני כלואה בקפסת הדירה.
- מהים באהבה - ממתיקה הקפסה.
על שלחן המטבח מתפשט מתרחב מאשים
משחיר כתם דם.

כלואים נכלאים

בְּקַפְסוֹת הַפְּלָדָה אָנוּ כְּלוּאִים
בְּצַפּוּרֵי הַפְּלָדָה הַמְצַפְּנוֹת בְּנִתְיָבֵי אוֹר סְמוּי,
בְּשִׁלְדֵת מְכוּנִיּוֹת בְּעֵדְרֵי אוֹטוֹבוּסִים נוֹהִים
מִכְתָּבִים עַל פְּסִים כְּבוֹשִׁים,
אָנוּ כְּלוּאִים נְכֻלָּאִים.

בְּקַפְסוֹת הַבְּתִים אָנוּ כְּלוּאִים
בְּרַקְמַת טִיחַ פְּרוּמָה
בְּמַרְצָפוֹת מִתְּבַנְתוֹת רוֹפְפוֹת
בְּחַרִיקַת דְּלִתוֹת
בְּמַפְתָּנִים פּוֹנִים לְאִין
בְּרַבּוּעֵי חֲלוֹנוֹת מְשֻׁקְפִים מִבֵּט
עַל רְחוֹבוֹת אֶסְפֶּלֶט
בְּתִים בְּתִים מִמְשֻׁטָּרִים
מִמְסַפְּרִים טוּרִים טוּרִים
אָנוּ כְּלוּאִים נְכֻלָּאִים.

בְּקַפְסַת הַגּוֹף אָנוּ כְּלוּאִים
בְּעֲצָמוֹת הַנְּקָשׁוֹת
בְּכֶשֶׁר הַרֶךְ
בְּתֵאֵי הַשֶּׁמֶן הַנִּמְחִים מִתְּפַנְקִים
הַמֵּי־כְּבִים: הִבּוּ הִבּוּ הִבּוּ
בְּקַפְסַת הַתֵּא
בְּשִׁרְשֶׁרֶת הַגֵּן
בְּשִׁלְשֶׁלֶת הָאֵגוּ
אָנוּ כְּלוּאִים נְכֻלָּאִים.

בְּרֶשֶׁתִית הָעֵין אָנוּ כְּלוּאִים
בְּטִבְעוֹת הָאִישׁוּנִים הָעֵגִים פּוֹעֲרִים בְּאֲרוֹת,
בְּהַפּוֹךְ הַתְּמוּנָה, בְּזַכְרוֹנָה
בְּתַפֵּת הַהִשְׁתַּוְּקוֹת: הַתֵּאֲבָה? הַתְּבוּא?
בְּרִיחַ הַרוּחַ הַמְרַכֵּךְ בְּאִינְסוֹף רְסִיסֵי יְסָמִין
לְאַחַר שְׂדֵפְקָה וְדִפְקָה וְדִפְקָה
כָּל הַלֵּילָה בְּתֵרִיסִים
וְאִישׁ לֹא בָּא מִבְּחוּץ מִבְּפָנִים,
אָנוּ כְּלוּאִים נְכֻלָּאִים.

השחורה שחורה

הַמְנַקָּה הַשְּׁחוּרָה שְׁחוּרָה
יּוֹשֶׁבֶת בְּכוּךְ מִשְׁלָה
בְּשִׁרוֹתֵים הַלְּבָנִים לְבָנִים
בְּקִנּוּן הַגְּדוֹל.
הִיא מְכַסֶּה בְּשִׁמְלָה אֲרֶכָה
שְׁחוּרָה שְׁחוּרָה
פְּנִיָה שְׁחוּרִים שְׁחוּרִים
מִטְשֻׁטְשִׁים עַל רֶקַע
אֲרִיחֵי הַחֲרִסִינָה
הַזְּהָרִים זוֹהָרִים.

הַמְנַקָּה הַשְּׁחוּרָה שְׁחוּרָה
בוֹהָה רְדוּפָה אֵינָה מִשְׁגִּיחָה
בְּאֲנָשִׁים הַלְּבָנִים לְבָנִים
הַחוֹלְפִים עַל פְּנִיָה.
לְפַתַּע קְרִיאָה,

הַמְנַקָּה הַשְּׁחוּרָה שְׁחוּרָה
מִתְנַעֲרַת קָמָה מִגִּישָׁה גְּלִילִי
נִיר טוֹאֶלֶט דוּ שְׂכַבְתִּי לְבֵן לְבֵן
עֵדִין קְטִיפַתִּי בְּרִכּוֹת מְפַנְקַת
לְהִיטִיב עִם הַיִּשְׁבָּנִים הַמְּלַבְּנִים מְלַבְּנִים
שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַצְּחוּרִים צְחוּרִים
בְּקִנּוּן הַגְּדוֹל שֶׁבֵּלֵב הָעִיר.

הרץ למרחקים קצרים

אֶל תִּשְׁאַלּוּנִי מִדּוּעַ אֶהְבֵּתִי אֶת
הַרֶץ לְמִרְחָקִים קְצָרִים,
כְּתַפְּיוֹ רְחִיבוֹת לֹא הִנִּיבוּ צֵל.
הַשְּׁלִיתִי עֲצָמִי בְּשִׁסּוֹכְכָתִי רֹאשִׁי
בְּקַעַר הַזְּרוּעוֹת.
הַרֶץ אֶהֱבֵ אֶת מֶרֶק הָעוֹף וְהִירְקוֹת שֶׁבְּשִׁלְתִּי
אֶת הַפִּירָה הָאֲרוֹז הַשְּׁנִיצֵל
אֶת גְּרוּשְׁתּוֹ, אֶת הַפִּילְגֶשׁ
הַכֵּל אֶכֵּל הַרֶץ
וְאֲנִי אֶכְלֵתִי עִמּוֹ הַכֵּל.

אֶהְבֵּתִי אֶת הַרֶץ לְמִרְחָקִים קְצָרִים,
רְדוּף, כְּחוֹשׁ, מְכַחֵשׁ, נַע וְנָד,
הִיא נוֹהֵג מוֹצִיא יָד מְקַפְּסַת הַמְּכוּנִית
תּוֹלָה בְּאוֹרֵר –
נוֹגֵעַ בְּחֶפֶשׁ.

מְסַכֵּן, הִיִּיתִי אוֹמֵרֶת,
הוּא הִיָּה מְכַנִּים,
מְסַכֵּן, הִיִּיתִי אוֹמֵרֶת
הוּא הִיָּה מְכַנִּים
וּמִיד שָׁב וּמוֹצִיא.

אֶל תִּשְׁאַלּוּנִי מִדּוּעַ אֶהְבֵּתִי אֶת
הַרֶץ לְמִרְחָקִים קְצָרִים,
הַרֶץ אֶהֱבֵ אוֹתִי בְּדַרְכּוֹ
פָּחַד מִמֶּנִּי בְּדַרְכּוֹ
אֶל תִּשְׁאַלּוּנִי מִדּוּעַ אֶהְבֵּתִי אוֹתוֹ.

מתוך הספר השחורה שחורה
העומד לראות אור